

Uitvoeren van openbare

Ing. W.P.J. de Ruijter
Hoofd dienst Stadsbeheer Gemeente Gouda

Kleinschalige werken binnen de bebouwde kom kunnen tot grote overlast voor de functionerende samenleving leiden. De gemeente Gouda heeft in een proefproject de ervaring opgedaan dat een complete integrale aanpak kan leiden tot een efficiencyverbetering in de voorbereiding en uitvoering. De overlast voor de omgeving wordt tot een minimum teruggebracht. Het klinkt logisch en eenvoudig, maar de praktijk is weerbarstig.

De situatie

In Gouda komen bij de prioritering veelvuldig zogenaamde ophogingsprojecten op de "top-tien"-lijst terecht. De zorg voor het gemeentebestuur is om $\pm 2,4$ miljoen m^2 verharding en $\pm 1,6$ miljoen

m^2 groen boven water te houden. De gemiddelde zetting bedraagt gemiddeld tussen de 1 en 2 cm per jaar. Vanwege de geringe drooglegging boven polderpeil (60 cm) dienen de wegen en het groen iedere 20 à 25 jaar te worden opgehoogd.

Zetting vereist regelmatig ophogen

werken in de bebouwde kom

Lichten leidingen

De uitdaging is “hoe hou ik de weg boven water”. Dat betekent dat ieder jaar ingrijpende werkzaamheden aan de wegen worden uitgevoerd in een stad, die wordt gekenmerkt door een compacte bebouwing met aanzienlijke bedrijventerreinen en naast intensief lokaal verkeer, veel interlokaal verkeer van en naar de Krimpenerwaard.

Uit te voeren onderhoudswerken aan het wegensysteem heeft uiteraard gevolgen op het functioneren van de samenleving. Een openbaar groengebied kan tijdelijk wel buiten gebruik worden gesteld, maar bij verhardingen ligt dat heel

anders. Vooral als het hoofdwegenstelsels of bedrijfsterrainen, winkelstraten en dergelijke betreft. Overlast, beperkingen in gebruik, zijn helaas niet te vermijden. Gemeenten (en andere overheden) doen wel hun best maar de prikkels voor verbeteringen in onze werkprocessen zijn te laag. Ze worden wel op hun huid gezeten door bewoners, bedrijven (al of niet voorzien van juridische bijstand) en de gemeenteraad, maar het “monopolie” van bezitter van de openbare ruimte is een onbewuste belemmering voor het ontwikkelen van andere werkmethoedieken. Er worden diverse initiatieven ondernomen om te komen

tot verhoging van de effectiviteit en efficiency in het onderhouden van de openbare infrastructuur (de openbare ruimte). Een voorbeeld is het hieronder beschreven project.

Het project

De wegen van het bedrijventerrein Kromme Gouwe vereisen groot onderhoud. Na raadpleging van de beheerssystemen blijkt het rioolstelsel in slechte staat te verkeren en niet te voldoen aan de huidige milieudoelstellingen. De zetting (het zakken) van de grondslag is van dien aard dat een aanmerkelijke ophoging van het openbare gebied nodig is. Dit houdt in dat de nutsbedrijven tevens hun kabel- en leidingnetten moeten lichten om de bedrijfsvoering veilig te stellen, waarbij deze bedrijven van de gelegenheid gebruik willen maken enige aanpassingen en vervangingen in hun net uit te voeren. Uit het overleg met de op het terrein gevestigde bedrijven blijkt dat er veel wensen leven om de verkeersontwikkeling te verbeteren, de parkeergelegenheden te vergroten en de totale uitstraling van het gebied te verbeteren.

Bereikbaarheid waarborgen

Het totaalbeeld ontstaat dat de uitvoering van alle gewenste/noodzakelijke werkzaamheden veelomvattend zal zijn en fors zal ingrijpen in het functioneren van het bedrijventerrein tijdens deze uitvoering. Groot knelpunt vormt de bereikbaarheid van de bedrijven voor met name het vele vrachtverkeer voor aan- en afvoer van producten. De gedachte ontstond om alle werkzaamheden door één partij te laten regelen.

De start

Een uitgebreide startnotitie vormde de basis voor het overleg tussen de verschillende opdrachtgevers. Uit dit overleg volgde het voorstel om het project in voorbereiding en uitvoering aan te pakken als een "proefproject integraal werken". De uitwerking zou in twee fasen moeten plaatsvinden. De voorbereidingsfase tot de aanbesteding van het werk en de uitvoeringsfase vanaf aanbesteding tot en met oplevering van het werk.

Voor een goed verloop werd het van belang geacht een marktpartij (een aannemingsbedrijf) bij het werk te betrekken die al bekend was met alle vakinhoudelijke aspecten van de diverse opdrachtgevers. Tevens diende het bedrijf te beschikken over bewezen kwaliteiten in projectleiding van het voorbereiden en uitvoeren van gecompliceerde geïntegreerde werken.

Opdrachtgever	Werkzaamheden
gemeente	aanleg/vervanging van schoon- en vuilwaterrioolleidingen (leidingen, putten, pompjes e.d)
gemeente	ophogen/herstraten/asfalteren van wegverhardingen (incl. aanpassen/vernieuwen lichtmasten c.a.)
gemeente	grondwerken t.p.v. groenstroken
WZHO	vernieuwen/aanpassen waterleidingnet
EMH	ophalen/aanpassen/vernieuwen gasleidingnet en elektrakabelnet
PTT Telecom	ophalen/aanpassen telecomkabelnet
Rekam	ophalen/aanpassen/vernieuwen CAI-net

Fase	Actie
Plan	<ul style="list-style-type: none"> ▪ opstellen algemeen plan (inventariseren gegevens, studie, overleg) ▪ opstellen definitief plan (ontwerp, tekeningen, fasering, raming, budget, overleg beslissingen) ▪ overleg met betrokkenen (bewoners, (nuts)bedrijven)
Bestek	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uitwerken definitief plan (detailtekeningen) ▪ bestek, kostenramingen
Aanbesteding	<ul style="list-style-type: none"> ▪ bepalen aanbestedingsprocedure ▪ aanbesteding en gunning ▪ contracten, verrekeningen
Uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> ▪ projectmanagement, directievoering ▪ coördinatie/overleg met bewoners en bedrijven ▪ afrekening en revisie

Procesgang van het project

Uitwerking

Op basis van de gestelde criteria is een firma gevraagd offerte uit te brengen voor de integrale voorbereiding van het totale project volgens specificaties van de verschillende opdrachtgevers. Bij de aanbieding moest een afstandsverklaring worden gevoegd voor het

geval geen overeenstemming wordt bereikt.

Na overleg met het gemeentebestuur, de partner-opdrachtgevers en de aannemer is op 1 mei 1998 opdracht verleend voor de integrale ontwerp- en besteksvorbereiding van het werk. Na het akkoord voor het ontwerp en het bestek, zijn gespecificeerde offertes gevraagd voor de onderdelen bij de uitvoering van het geïntegreerde werk. Ook weer met afgifte van een afstandsverklaring. Per opdrachtgever is nog stevig onderhandeld maar eind 1998 wordt overeenstemming bereikt. Omstreeks maart 1999 start de uitvoering.

Ervaringen

Het gehele proefproject moet weliswaar nog worden geëvalueerd maar betreffende het voorbereidingsstraject vallen de volgende zaken sterk op:

1. Zowel alle opdrachtgevers als de aannemer hebben grote moeite met hun nieuwe rol!

De aannemer is de "leidende" partij. De opdrachtgevers geven eigenlijk

Vorbereiding

Efficiency van begin tot eind

alles uit handen in directe zin en behouden uitsluitend de controlerende en goedkeurende verantwoordelijkheid. Dat is lastig wanneer je jarenlang anders bent gewend.

2. Door de integratie van werken kwamen technisch interessante oplossingen te voorschijn.

3. Het overleg met de ondernemers op het bedrijventerrein is zeer goed verlopen. Alle relevante zaken van de diverse opdrachtgevers, aannemer en ondernemers passeerden geïntegreerd in één keer de revue (overigens veelvuldig en zeer gedetailleerd).

De aannemer: van “lijdende” partij naar “leidende” partij

Het werk is ondertussen gereed en ook hierover moet nog worden geëvalueerd, maar wat reeds opvalt is:

- Eén uitvoerend aannemer op het werk, die alles reeds in de voorbereiding heeft doorleefd, organiseert zijn werk-

zaamheden buitengewoon efficiënt en effectief.

- De ondernemers op het bedrijventerrein zijn uitermate tevreden over het verloop van het werk. De opdrachtgevers (allemaal) ontvingen geen enkele klacht.

Bovenstaande aanpak kan leiden tot een efficiency-verbetering in de voorbereiding en uitvoering van het gehele werk.

Aanbeveling

Bezie met name kleinschalig werk in de bestaande stad, in een functionerende samenleving, op zijn mogelijkheden voor een echt complete integrale aanpak. Dat wil zeggen, controleerbaar en navolgbaar, alle werken (voorbereiding en uitvoering) in één hand.

Een echt complete integrale aanpak is het overwegen waard!!

Voorwaarden voor of bij een integrale aanpak

1. Aanpak dient te passen in de bedrijfsvoering van de opdrachtgever(s), met name de wijze van aanbesteding.
2. Opdrachtverlening, betalingen en afrekeningen dienen voor de opdrachtgever(s) op een herkenbare en controleerbare wijze te geschieden, passend binnen interne bedrijfsvoering per opdrachtgever.
3. In het projectteam dienen bij de voorbereiding en/of uitvoering van het project voldoende gemandateerde medewerkers van de opdrachtgever(s) vertegenwoordigd te zijn; men moet knopen kunnen doorhakken.
4. De projectleider van de uitvoerende aannemer dient voldoende capaciteit en volmacht te bezitten om het werk integraal, in coördinatie met opdrachtgever(s) en bewoners/bedrijven, te kunnen uitvoeren.
5. Integrale aanpak mag niet leiden tot kostenverhogingen van uit te voeren werken per bedrijf/opdrachtgever.
6. De aannemer van het werk dient reeds bewezen te hebben de onderscheidelijke werken per opdrachtgever aan te kunnen en daartoe gekwalificeerd te zijn.
7. Technisch inhoudelijke zaken worden door de diverse opdrachtgevers rechtstreeks zelf behartigd.